

Saksfremlegg

Melhus kommune-budsjett 2024 og økonomi- og handlingsplan 2024-2027

Sakens gang:

Utvalgssaknr:	Møtedato:	Utvalgets navn:
101/23	24.10.2023	Formannskapet
	06.11.2023	Ungdomsrådet
	14.11.2023	Administrasjonsutvalget
19/23	14.11.2023	Melhus eldreråd
15/23	14.11.2023	Råd for personer med funksjonsnedsettelse
35/23	16.11.2023	Utvalg for teknikk og miljø
108/23	21.11.2023	Formannskapet
45/23	22.11.2023	Utvalg for helse, oppvekst og kultur
99/23	12.12.2023	Kommunestyret

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunestyret vedtar følgende punkter (punkt 1-15):

- Budsjett for 2024 og økonomiplan for 2024-2027 med de forutsetninger som presentert i vedlegg 1 (Melhus kommunes budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027).
- Skattevedtak: I medhold av eiendomsskattelova § 2 utskrives eiendomsskatt på alle eiendommer i Melhus kommune i 2024, jf. eiendomsskattelova § 3a. Eiendomsskatt utskrives med:
 - Promillesats 1,0 for boligeiendommer, fritidseiendommer og boligdelen av landbrukseiendommer etter at det er fratrukket et bunnfradrag på 170.000 kroner
 - Promillesats 3,8 for næringseiendom
- Kommunestyret vedtar fritak for eiendomsskatt for følgende eiendommer, jf. vedlagt oversikt:
 - Helt fritak jf. §7a i eiendomsskattelova (Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten)
 - Delvis fritak jf. §7a i eiendomsskattelova (Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten)
 - Helt fritak jf. §7b i eiendomsskattelova (Bygning som har historisk verdi)
 - Delvis fritak jf. §7b i eiendomsskattelova (Bygning som har historisk verdi)
- Inntekts- og formuesskatt for 2024 utskrives etter den maksimalsats som Stortinget vedtar.
- Bevilgningsoversikt drift, etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd, som det fremgår i tabell 1.

Tabell 1 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	ØHP 2025	ØHP 2026	ØHP 2027
Rammetilskudd	-603 576	-625 568	-679 016	-688 176	-688 181	-688 198
Inntekts- og formuesskatt	-529 311	-509 367	-541 147	-541 147	-541 147	-541 147
Eiendomsskatt	-22 540	-23 174	-24 917	-24 917	-24 917	-24 917

Tabell 1 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	ØHP 2025	ØHP 2026	ØHP 2027
Andre generelle driftsinntekter	-59 757	-45 476	-77 604	-77 227	-76 662	-76 380
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-1 215 184	-1 203 585	-1 322 684	-1 331 467	-1 330 907	-1 330 642
Sum bevilgninger drift, netto	1 131 244	1 107 428	1 207 524	1 204 959	1 201 373	1 202 701
Avskrivinger	97 739	0	0	0	0	0
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	1 228 983	1 107 428	1 207 524	1 204 959	1 201 373	1 202 701
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	13 799	-96 157	-115 160	-126 508	-129 534	-127 941
Renteinntekter	-12 811	-22 105	-32 311	-33 053	-30 808	-32 170
Utbytter	-27 912	-21 279	-27 879	-27 879	-27 879	-27 879
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	14 972	-7 011	-8 054	-8 356	-8 669	-8 994
Renteutgifter	46 622	72 316	98 937	97 946	88 342	90 791
Avdrag på lån	78 933	83 417	83 673	89 537	94 091	92 721
NETTO FINANSUTGIFTER	99 804	105 338	114 366	118 195	115 077	114 469
Motpost avskrivinger	-97 739	0	0	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	15 864	9 181	-794	-8 313	-14 457	-13 472
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
Overføring til investering	6 004	10 350	4 094	10 494	25 694	6 694
Avsetninger til bundne fond	5 231	604	265	3 514	2 245	2 245
Bruk av bundne fond	-9 611	-11 973	-6 583	-2 807	-2 554	-2 553
Avsetninger til disposisjonsfond	19 136	16 092	19 265	12 759	19 119	18 133
Bruk av disposisjonsfond	-36 624	-24 254	-16 247	-15 647	-30 047	-11 047
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0

Tabell 1 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	ØHP 2025	ØHP 2026	ØHP 2027
SUM DISPONERINGERELLE R DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-15 864	-9 181	794	8 313	14 457	13 472
FREMFORØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

6. Bevilgningsoversikt drift, etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd, som det fremgår i tabell 2.

Tabell 2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Sentral administrasjonen						
Brutto ramme	60 794	64 011	65 871	66 632	65 895	65 907
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-1 350	-2 286	-500	-500	-500	-500
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 211	-1 100	-1 375	-1 375	-1 375	-1 375
Andre generelle driftsinntekter	-2 669	-750	-3 245	-3 245	-3 245	-3 245
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	67 024	68 147	70 991	71 752	71 015	71 027
Oppvekst og kultur						
Brutto ramme	430 318	449 502	465 469	469 966	469 966	469 966
Avsetninger til bundne fond	1 357	-316	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-82	0	-724	-724	-724	-724
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-7 740	-5 642	-990	-990	-990	-990
Andre generelle driftsinntekter	-9 424	-5 042	-7 824	-7 824	-7 824	-7 824

Tabell 2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	446 207	460 502	475 007	479 504	479 504	479 504
Helse og velferd						
Brutto ramme	448 817	429 330	458 588	460 003	460 003	460 003
Avsetninger til bundne fond	153	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-6 606	-90	0	90	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	8 000	8 000	8 000	8 000
Bruk av disposisjonsfond	-2 298	-324	-34	-34	-34	-34
Andre generelle driftsinntekter	-41 478	-35 607	-60 889	-60 889	-60 889	-60 889
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	499 046	465 351	511 511	512 836	512 926	512 926
Plan og utvikling						
Brutto ramme	96 715	98 637	105 331	105 247	106 347	106 347
Avsetninger til bundne fond	2 946	499	155	3404	2135	2135
Bruk av bundne fond	-1 699	-11 652	-5361	-1585	-1330	-1330
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-10 136	-2 914	-2754	-2754	-1954	-1954
Andre generelle driftsinntekter	-1 514	-824	-1354	-1354	-1354	-1354
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	107 118	113 528	114 645	107 536	108 850	108 850
Virksomheter utenom kommunen						
Brutto ramme	31 084	34 265	37 470	38 666	39 293	40 609
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0

Tabell 2 Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	31 084	34 265	37 470	38 666	39 293	40 609
<i>Overordnede inntekter og utgifter</i>						
Brutto ramme	-17 461	-33 324	-6 109	-14 873	-28 029	-9 732
Avsetninger til bundne fond	744	106	110	110	110	110
Bruk av bundne fond	0	-106	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	19 136	16 092	11 265	4 759	11 119	10 133
Bruk av disposisjonsfond	-14 083	-11 798	-11 094	-10 494	-25 694	-6 694
Andre generelle driftsinntekter	-4 023	-3 253	-4 290	-3 913	-3 349	-3 066
Sum bevilgninger til Bevilgningsoversikt drift 5-4 første ledd	645	-34 365	-2 100	-5 335	-10 215	-10 215
Sum brutto bevilgning	1 050 267	1 042 421	1 126 620	1 125 641	1 113 475	1 133 100
Avsetninger til bundne fond	5 200	289	265	3 514	2 245	2 245
Bruk av bundne fond	-9 737	-14 134	-6 585	-2 719	-2 554	-2 554
Avsetninger til disposisjonsfond	19 136	16 092	19 265	12 759	19 119	18 133
Bruk av disposisjonsfond	-36 468	-21 778	-16 247	-15 647	-30 047	-11 047
Andre generelle driftsinntekter	-59 108	-45 476	-77 602	-77 225	-76 661	-76 378
Sum bevilgning netto	1 131 244	1 107 428	1 207 524	1 204 959	1 201 373	1 202 701

7. Økonomisk oversikt etter budsjett og regnskapsforskriften §5-6, som det fremgår i tabell 3.

Tabell 3 Økonomisk oversikt etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	ØHP 2025	ØHP 2026	ØHP 2027
Rammetilskudd	-603 576	-625 568	-679 016	-688 176	-688 181	-688 198
Inntekts- og formuesskatt	-529 311	-509 367	-541 147	-541 147	-541 147	-541 147
Eiendomsskatt	-22 540	-23 174	-24 917	-24 917	-24 917	-24 917
Andre skatteinntekter	-544	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-59 213	-45 476	-77 604	-77 227	-76 662	-76 380
Overføringer og tilskudd fra andre	-228 237	-121 248	-128 168	-128 168	-128 168	-128 168
Brukerbetalinger	-57 106	-51 906	-48 932	-44 534	-44 534	-44 534
Salgs- og leieinntekter	-148 214	-155 274	-177 499	-187 500	-192 050	-192 050
SUM DRIFTSINNEKTER	-1 648 741	-1 532 013	-1 677 283	-1 691 669	-1 695 659	-1 695 394
Lønnsutgifter	852 470	840 866	905 191	906 530	906 177	906 177
Sosiale utgifter	211 354	213 410	232 366	232 675	232 626	232 626
Kjøp av varer og tjenester	380 320	311 457	347 710	347 905	348 644	348 656
Overføringer og tilskudd til andre	120 657	70 123	76 855	78 051	78 678	79 994
Avskrivninger	97 739	0	0	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER	1 662 540	1 435 856	1 562 122	1 565 161	1 566 125	1 567 453
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	13 799	-96 157	-115 161	-126 508	-129 534	-127 941
Renteinntekter	-12 811	-22 105	-32 311	-33 053	-30 808	-32 170
Utbytter	-27 912	-21 279	-27 879	-27 879	-27 879	-27 879
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	14 972	-7 011	-8 054	-8 356	-8 669	-8 994
Renteutgifter	46 622	72 316	98 937	97 946	88 342	90 791
Avdrag på lån	78 933	83 417	83 673	89 537	94 091	92 721
NETTO FINANSUTGIFTER	99 804	105 338	114 366	118 195	115 077	114 469
Motpost avskrivninger	-97 739	0	0	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT	15 864	9 181	-795	-8 313	-14 457	-13 472
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	6 004	10 350	4 094	10 494	25 694	6 694
Avsetninger til bundne fond	5 231	604	265	3 514	2 245	2 245
Bruk av bundne fond	-9 611	-11 973	-6 583	-2 807	-2 554	-2 553

Tabell 3 Økonomisk oversikt etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	ØHP 2025	ØHP 2026	ØHP 2027
Avsetninger til disposisjonsfond	19 136	16 092	19 265	12 759	19 119	18 133
Bruk av disposisjonsfond	-36 624	-24 254	-16 246	-15 647	-30 047	-11 047
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	-15 864	-9 181	795	8 313	14 457	13 472
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	0	0	0	0	0	0
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	6 004	10 350	4 094	10 494	25 694	6 694

8. Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 første ledd, som det fremgår i tabell 4.

Tabell 4 Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 første ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	ØHP 2025	ØHP 2026	ØHP 2027
Investeringer i varige driftsmidler	274 258	361 711	290 516	267 443	199 188	99 121
Tilskudd til andres investeringer	890	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskapet	7 494	2 645	2 894	2 894	2 894	2 894
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	1 186	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	283 828	364 356	293 410	270 337	202 082	102 015
Kompensasjon for merverdigavgift	-33 036	-36 490	-35 164	-33 481	-24 578	-9 203
Tilskudd fra andre	-13 365	-14 333	-13 900	-43 750	-71 750	-13 836
Salg av varige driftsmidler	-2 033	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-5 068	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-216 624	-299 341	-233 536	-176 412	-78 860	-71 082
Sum investeringsinntekter	-270 126	-350 164	-282 600	-253 643	-175 188	-94 121

Tabell 4 Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 første ledd. Beløp i tusen kroner.						
	Regnskap 2022	Regulert budsjett 2023	Budsjett 2024	ØHP 2025	ØHP 2026	ØHP 2027
Videreutlån	39 155	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Bruk av lån til videreutlån	-39 155	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Avdrag på lån til videreutlån	21 467	11 428	12 794	14 050	15 206	16 582
Mottatte avdrag på videreutlån	-21 432	-11 428	-12 794	-14 050	-15 206	-16 582
Netto utgifter videreutlån	35	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-6 004	-10 350	-4 094	-10 494	-25 694	-6 694
Avsetninger til bundne investeringsfond	19 494	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-15 444	-842	-266	0	0	0
avsetninger til ubundet investeringsfond	480	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-12 262	-3 000	-6 450	-6 200	-1 200	-1 200
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0		
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-13 736	-14 192	-10 810	-16 694	-26 894	-7 894
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

9. Bevilgningsoversikt investering jf budsjett og regnskapsforskriftens §5-5 andre ledd, som det fremgår i vedlegg 1 (Budsjett 2024 økonomi og handlingsplan 2024-2027), kapittel 11, herunder tabell 11.4 (Spesifikasjon av prosjekter eksklusiv selvkost og kirkelig fellesråd), tabell 11.5 (Spesifikasjon av prosjekter kirkelig fellesråd), tabell 11.6 (Spesifikasjon av prosjekter selvkost vann) og tabell 11.7 (Spesifikasjon av prosjekter selvkost avløp).
10. Kostnadsrammer for investeringsprosjekt i planperioden 2024 -2027 som dert fremgår i tabell 5:

Tabell 5 Kostnadsrammer for investeringsprosjekt i planperioden 2024 -2027. Beløp i hele tall.	
Prosjektnavn	Bevilgning av nye samlet kostnadsramme
Gåsbakken skole - tilpasning av lokaler til læreplaner	85 000
Gatelys, energimåling	4 375
Erosjonssikring Stor-Trondsveg/Kroken	4 375
Gammelbakkan-o_KV og o_F3	750
Gammelbakkan-o_GS15	750
Kartlegging av asbest i pre 85 bygg	1 720

Tabell 5 Kostnadsrammer for investeringsprosjekt i planperioden 2024 -2027. Beløp i hele tall.	
Prosjektnavn	Bevilgning av nye samlet kostnadsramme
Ny brannmur	2 600
Pasientvarslingsanlegg	700
Bil til driftsledere i team	563
RPA-løsning Elements	893
Utskifting lysstoffrør	27 300
Investeringer finansiert av kommunekassen	129 026
Varmbo boligfelt - vann	4 200
Eternittledning, Gammelbakkan	2 300
Rønningstrøa VPS	1 000
Utvidelse vannbehandling Benna	300
Vannledning Skolebakken, Ler, forprosjekt	4 000
Sanering Åkervegen, vann	2 700
Vannmålere-vann, 2022	500
Diverse investeringer vannforsyning	1 000
Slukkevann - Vannettmodell - Melhus-Hovin	1 500
Innkjøp av ATV - vannforsyning	200
Kjøp av vaktbil - vann	250
Adgangskontroll vannforsyningsanlegg	1 000
Hovin RA, rehabilitering	41 200
Spillvannsledning Ler-Kvål	8 900
Avløpssanering - Gammelbakkan	2 200
Blekesmark APS	4 500
Avløpsspumpestasjoner Ler-Kvål	6 500
Avløpsanlegg Skolebakken, Ler, forprosjekt	4 000
Sanering Åkervegen, Gimse, avløp	4 700
Ler avløpsspumpestasjon	4 700
Vannmålere-avløp, 2022	2 000
Loddgårdstrøa sør, avløpsspumpestasjon	4 000
Rønningen APS med ledningsanlegg	10 500
Innkjøp av ATV - avløp	200
Kjøp av vaktbil - avløp	250
Investeringer - selvkost, vann og avløp	112 600

11. Gebyrer, avgifter, kontingenter og egenbetalinger vedtas for 2024 slik det framgår av vedlagt dokument (vedlegg 2), «Gebyrregulativ Melhus kommune 2024».

12. Kommunestyret vedtar å ta opp følgende låneopptak i 2024:
 - a) Lån til investeringer på inntil 138,7 millioner kroner (233,5 – 94,8 i hensyntatt ubrukte lånemidler)
 - b) Lån for videreutlån til startlånsordningen på inntil 65 millioner kroner
13. Rådmannen gis fullmakt til å avtale nærmere lånetidspunkt og lånevilkår, og til å inngå de nødvendige låneavtaler for kommunens innlån og utlån. Rådmannen gis videre fullmakt til å gjennomføre refinansiering av lån.
14. Rådmannen gis fullmakt å disponere avsatt ramme for lønnsoppjøret og reguleringspremie i KLP i 2024. Rammen er satt av på tjeneste 9702 på rammeområde 9 og utgjør 43,099 millioner kroner.
15. Finansiellmåltall som følger (beskrevet i kapitel 4.4):
 - Driftsgrad 1
 - Driftsgrad 2
 - Korrigert driftsgrad 1
 - Korrigert driftsgrad 2
 - Gjeldsgrad 1
 - Gjeldsgrad 2
 - Buffergrad 1
 - Buffergrad 2

Bakgrunn for saken

I tråd med kapittel 14 i kommuneloven legger rådmannen fram forslag om budsjett 2024 og økonomi- og handlingsplan 2024-2027. Rådmannen har underveis i arbeidet presentert sine vurderinger av budsjettet på kommunestyrets strategikonferanse 20. juni.

Saksutredning

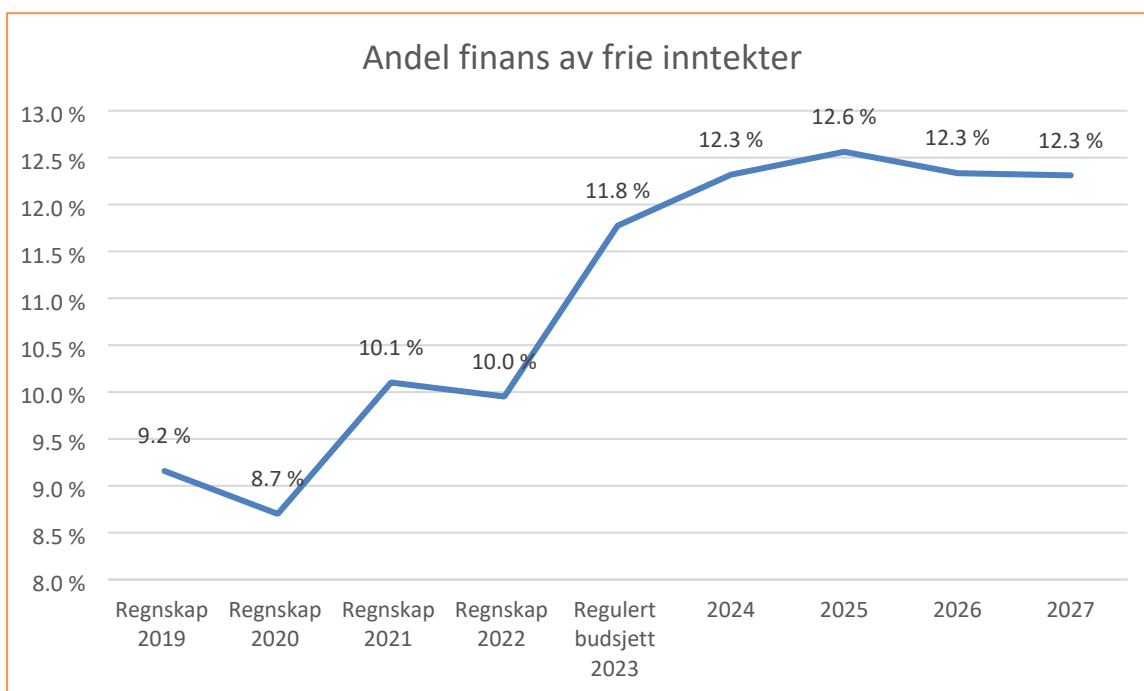
Budsjettet er basert på de signaler regjeringen kom med i kommuneproposisjonen for 2024, og i forslaget til statsbudsjett for 2024 som ble lagt fram 6. oktober.

Økonomisk handlingsrom

Kommunene har opplevd god inntektsvekst de senere årene, blant annet gjennom økt skatteinntekt, og god avkastning fra kommunens langsiktige finansielle investeringer. Imidlertid er det mye som tyder på at det økonomiske handlingsrommet for Melhus kommune vil være begrenset i tiden fremover. Blant annet ser vi at kommunens frie inntekter, i større grad enn tidligere, må finansiere kommunen netto finansutgifter og pensjonsutgifter. Økte kommunale rentekostnader blir ikke kompensert gjennom rammetilskuddene.

I planperioden viser befolkningsprognosene en betydelig økning i antall eldre. Dette krever økte ressurser både i hjemmetjeneste og institusjonsbaserte tjenester, og i tillegg har kommunen fortsatt mange ressurskrevende brukere som gir oss høye utgifter.

Samtidig som kommunen må tilpasse seg endringer i demografiske utgifter vil økte kapitalkostnader (renter og avdrag) øke som konsekvens av et høyt investeringsnivå i kommunen. Dette er utgifter som i stor grad må finansieres gjennom økning i rammetilskudd og skatteinngang. Figurene under viser hvor mye av kommunens frie inntekter (skatteinngang og rammetilskudd) som brukes til finansiere kommunens kapitalutgifter.

Drift

Regulert budsjett for 2023 representerer vedtatte rammer etter første tertial 2023 (også enkeltsaker etter første tertial med vedtak som får økonomiske konsekvenser for hele planperioden).

Følgende forhold er tatt inn i rammene:

- Lønnsvekst på 5,8 prosent i 2023. Midler til lønnsoppgjøret 2024 ligger sentralt, og blir fordelt til enhetene i løpet av 2024.
- Økte netto finansutgifter (renteutgifter og avdragsutgifter) i planperioden. I 2023 ble det budsjettet med avdragsutgifter på 83,4 millioner kroner, som nå antas å øke til 83,7 millioner kroner i 2024. I 2027 vil kommunens avdragsutgifter utgjøre 92,7 millioner kroner, som er en konsekvens av kommunens investeringsnivå. I tillegg øker renteutgiftene markant i planperioden, fra 67,7 millioner kroner i 2023 til 98,9 millioner kroner i 2024 og som vil reduseres til 90,8 millioner kroner i 2027. Deler av renteøkningen kan også relateres til selvkostområdet.
- Økte pensjonskostnader, spesielt som følge av økt amortisering av tidligere premieavvik.
- I budsjett 2024 er det innarbeidet en rekke utgifter som følge av demografiske endringer. Budsjetttramma til sektoren helse og velferd øker med 48,4 millioner kroner i 2024 sammenlignet med opprinnelig budsjettet for 2023, dette inkluderer lønns og prisstigning. Dette er en samlet økning på 11,8 %, og hensyntatt en kommunal deflator på 4,5 % i 2023 gir dette en realvekst på i underkant av 30 millioner kroner i 2024.
- I budsjett er det også innarbeidet demografieffekter innenfor sektoren oppvekst og kultur, som er innarbeidet i forslaget til budsjett. Regjeringen har i statsbudsjettet foreslått å redusere makspris i barnehage fra 3 000 kroner til 2 000 kroner fra 1. august 2024, og dette er kompensert gjennom økt rammetilskudd.
- For sektoren plan og utvikling øker utgiftene som følge av økte utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold (fdv) samt reduserte husleieinntekter som følge av færre kjøpte kommunale boliger enn antatt.

- Rådmannen har valgt å videreføre utgifter til innføring av Helseplattformen. Det er lagt til grunn samme kostnadsanslag som Trondheim kommune har lagt til grunn - 300 kroner per innbygger. Dette beløpet er også avklart med Helseplattformen AS. Det er forutsatt helårsvirkning fra 2024.

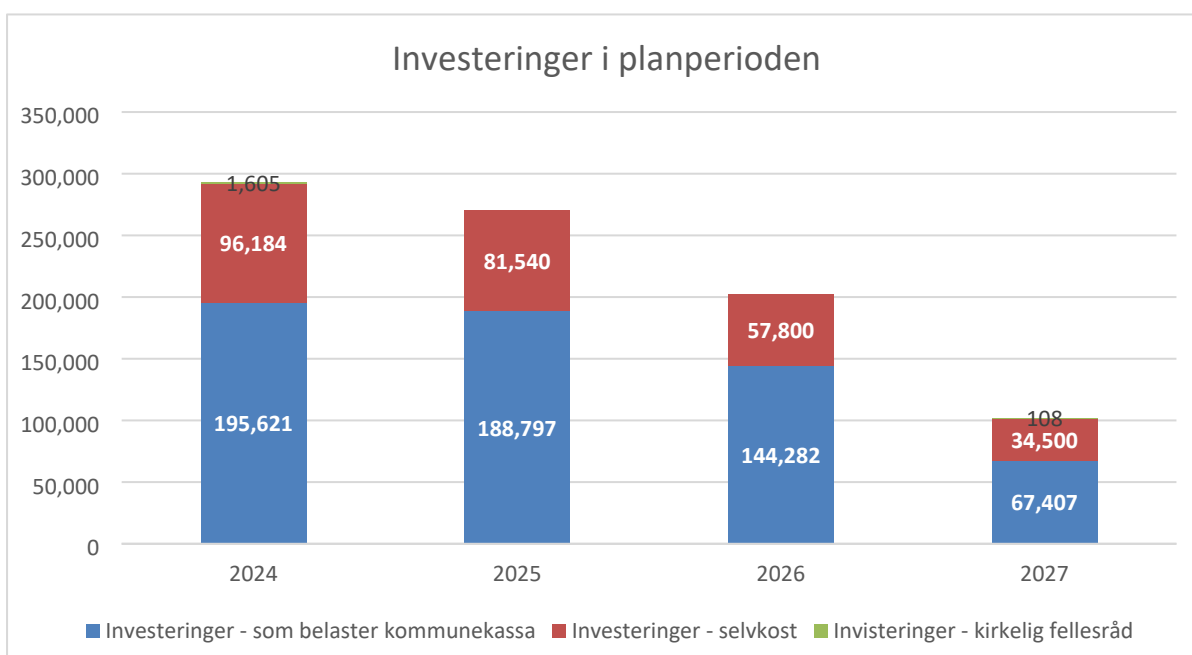
For å komme i balanse har rådmannen gjort flere grep:

- I statsbudsjettet er prisveksten anslått til ca. 3,4 prosent i 2024. Rådmannen foreslått å kompensere enheter for økte priser innenfor særlige områder, eksempelvis lisenser. I tillegg vil økte byggepriser gjenspeiles i det konsekvensjusterte investeringsbudsjettet for hele planperioden.
- Bruk av tidligere avsatt fond til premieavvik for inndecking av markant økning i amortisert premieavvik.
- Det er lagt til grunn et utbytte fra Trønderenergi på 200 millioner kroner. Det betyr at rådmannen opprettholder budsjetterte inntekter på 27,6 millioner kroner i 2024, jf vedtatt utbyttepolitikk.
- I det konsekvensjusterte budsjettet ble det avsatt 16,5 millioner kroner til disposisjonsfond for hvert år i planperioden. I rådmannens forslag til budsjett er denne avsetningen redusert med henholdsvis 5,2 millioner kroner i 2024, redusert med 11,7 millioner kroner i 2025, redusert med 5,4 millioner kroner i 2026 og redusert med 6,4 millioner kroner i 2027. Bakgrunnen er at budsjettert netto driftsresultat ikke fullt tillater en full avsetning.

I rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan er budsjettert netto driftsresultat lavere enn det finansielle måltallet i hele perioden. Dette skyldes blant annet en markant økning i de finansielle utgiftene. Over tid betyr dette at utgiftene er på et nivå som ikke kan opprettholdes over tid samtidig som dette representerer et begrenset økonomisk handlingsrom. Rådmannen ser med bekymring på utviklingen og mener det må være en prioritert oppgave i tiden som kommer å se på hva som kan gjøres med utgiftsnivået.

Investering

Rådmannen foreslår å gjennomføre investeringer for 293,4 millioner kroner i 2024 når vi ser bort fra startlån. Beløpet inkluderer investeringer på selvkostområdet og investeringer til Melhus kirkelig fellesråd. I perioden 2024 til 2027 er det foreslått samlet investeringer på 868 millioner kroner.

Figurene under synliggjør fordeling i planperioden.

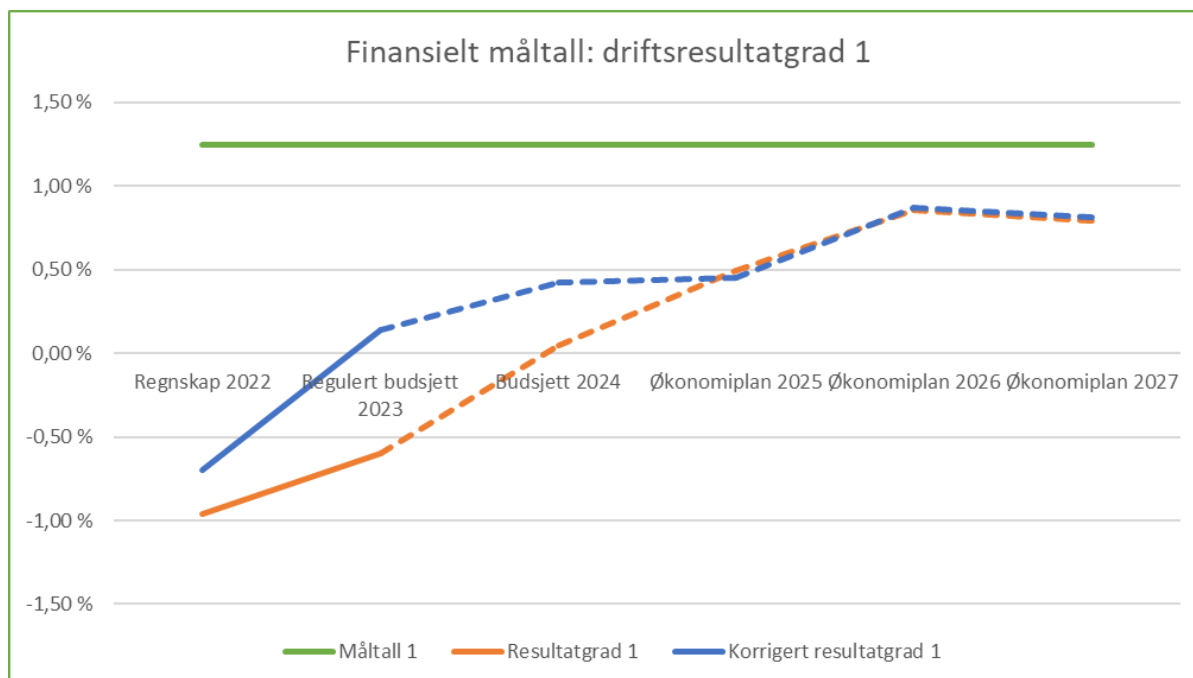
- Ny Flå barnehage, 40 millioner kroner, videreføring av vedtak
- Gåsbakken skole - tilpasning av lokalet, 85,0 millioner kroner, økt vedtak
- Kjøp av kommunale boliger – 18,5 millioner kroner årlig i planperioden, videreføring av tiltak
- Infrastruktur Sjøberg, 22,5 millioner kroner, videreføring av vedtak
- Gangbru over Gaula-miljøpakken, 139,5 millioner kroner, videreføring vedtak
- Utskifting lysstoffrør, årlig utgift på 6,83 millioner kroner i planperioden, nytt vedtak
- Hovin RA, rehabilitering, videreføring av vedtak
- Veganlegg Gimsøya, 43 millioner kroner, videreføring av vedtak

Finansielle måltall

Kommunestyret vedtok i sak 70/2019 og sak 108/2022 økonomiske måltall. De finansielle måltallene skal bidra til at Melhus kommune over tid opprettholder en robust kommuneøkonomi. Hensikten er at kommunen skal være i stand til å gi gode tjenestetilbud til innbyggerne også i fremtiden. Kommuneloven understreker behovet for å sikre at kommunen ivaretar eget økonomisk handlingsrom over tid. Melhus kommune har vedtatt seks måltall innenfor kategoriene resultat, gjeld og disposisjonsfond.

Korrigert netto driftsresultat:

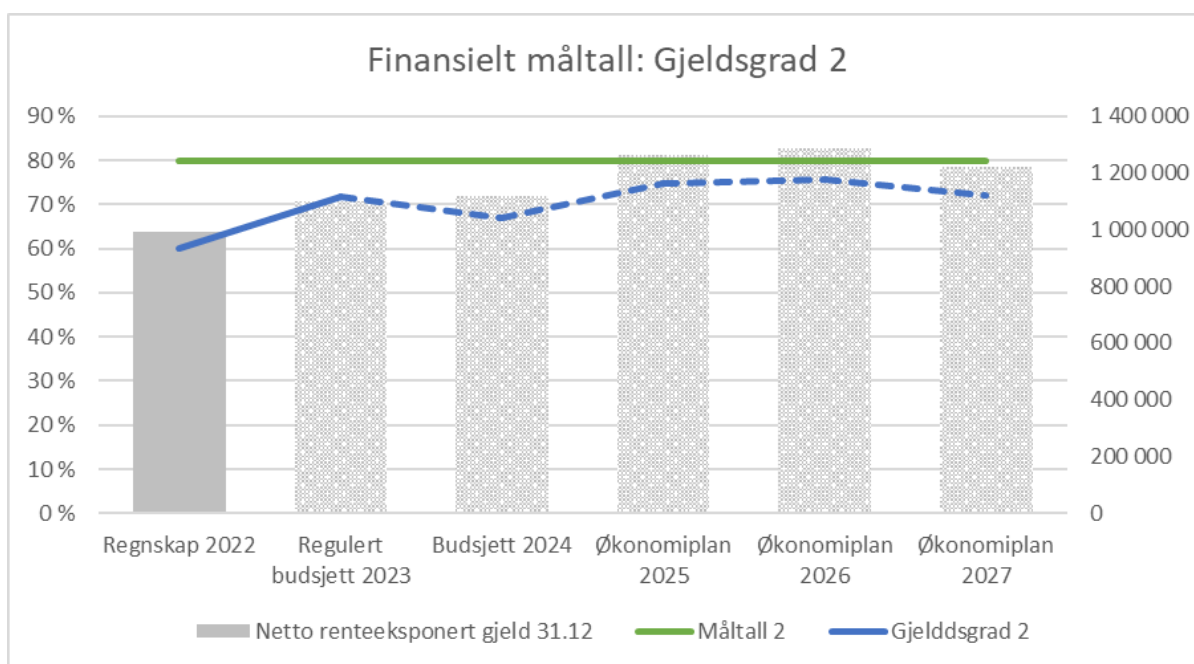
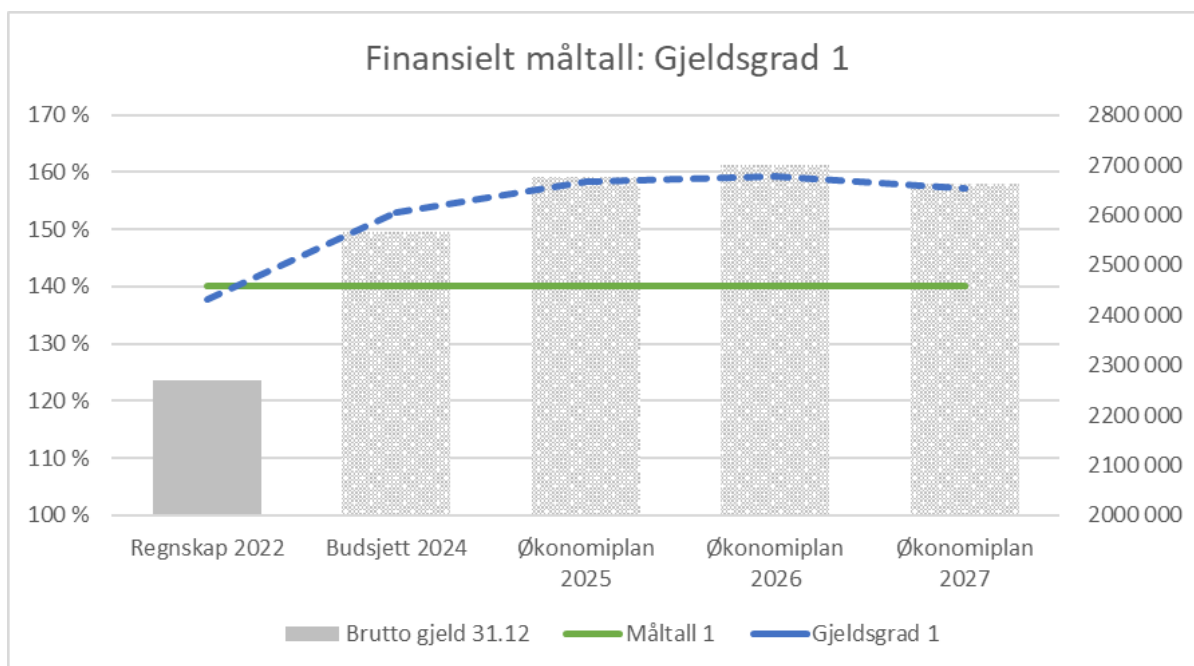
budsjetteres lavt i perioden, og svakere en målet på 1,25 prosent, som betyr at kommunen har et begrenset økonomisk handlingsrom i planperioden. For 2023 er det korrigert resultatgrad1 anslått til å bli 0,4 prosent og resultatgrad 2 anslått til å bli -1,7 prosent.

Gjeldsgrad

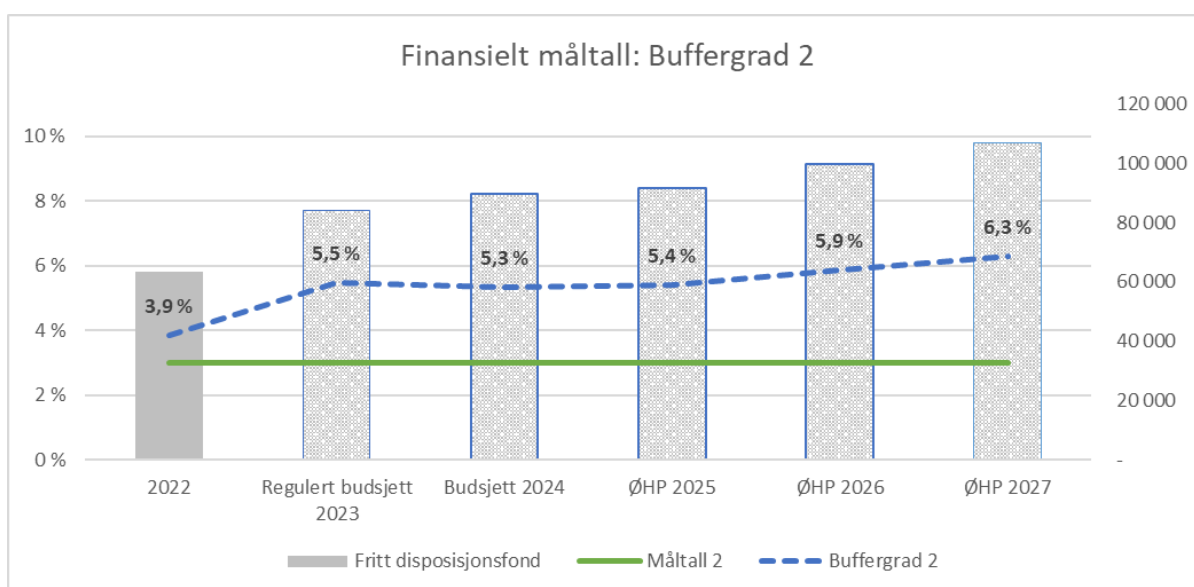
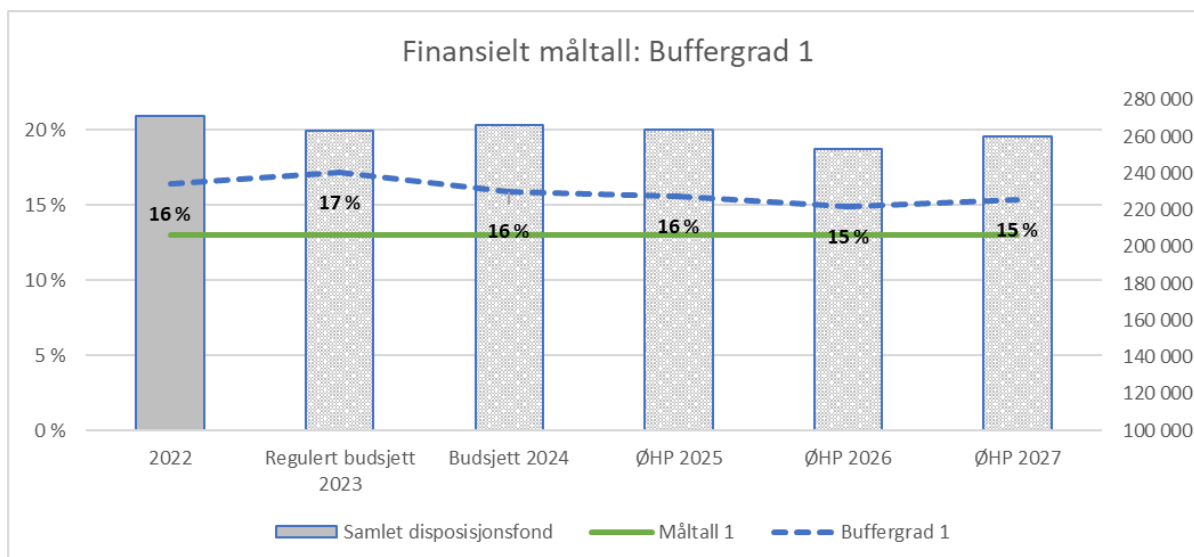
Som figuren under viser stiger gjeldsgrad 1 betydelig fra 2022 og legger seg på et nytt nivå rundt 153 prosent i 2024. I årets økonomi- og handlingsplan ser vi allerede effekten av økte avdrag i driftsbudsjettet.

For gjeldsgrad 2 topper nivået ut på 76 prosent, som er lavere enn måltallet på 80 prosent. Bakgrunnen for at gjeldsgrad 2 reduseres samtidig som at gjeldsgrad 1 øker er at en større andel av fremtidig låneopptak kan relateres til startlånsordningen og investeringer innenfor selvkostområdet.

Buffergrad

Utviklingen viser et fall i samlet disposisjonsfond i økonomiplanperioden. Dette skyldes at flere investeringsprosjekter er forutsatt finansiert med fond. Dette er i hovedsak investeringer som belaster disposisjonsfondet. Imidlertid oppnås de vedtatte måltallene for både buffergrad 1 og buffergrad 2. Utviklingen i buffergrad 2 er basert på tabellen i kapittel 12. Det ligger inne årlige avsetninger til felles disposisjonsfond, med tanke på å bygge opp en økonomisk buffer.

Konsekvenser for folkehelse

Konsekvenser for folkehelse beskrives i dokumentet der det er relevant.

Konsekvenser for klima og miljø

Konsekvenser for klima og miljø beskrives i dokumentet der det er relevant.

Rådmannens vurdering og konklusjon

Rådmannen mener at årets økonomi -og handlingsplan er forsvarlig. Det har vært en krevende prosess å få budsjettet i balanse, spesielt i forhold til å tilpasse seg et forsvarlig økonomisk handlingsrom til å håndtere de demografiske utfordringene i årene fremover.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Rådmannens forslag til budsjett 2024 og økonomi og handlingsplan 2024-2027

Vedlegg 2: Gebyrregulativ for Melhus kommune 2024

Vedlegg 3: Forslag til budsjett 2024 med økonomiplan 2024 -2027 for kontrollutvalget

Vedlegg 4: Forslag til budsjett 2024 med økonomiplan 2024 -2027 for kontrollutvalget protokoll

Vedlegg 5: Forslag til budsjett 2024 med økonomiplan 2024 -2027 for kontrollutvalget spesifisering av budsjett

Vedlegg 6: Protokoll representantskapet Gauldal Brann og Redning

Vedlegg 7: Budsjett 2024 økonomiplan 2024-2027 Gauldal Brann og Redning

Vedlegg 8: Unntaksliste eiendomsskatt**Vedlegg**

- 1 Vedlegg 1 Budsjett 2024 økonomi og handlingsplan 2024-2027, rådmannens forslag
- 2 Vedlegg 2 Gebyrregulativ for Melhus kommune 2024
- 3 Vedlegg 3 Forslag til budsjett 2024 med økonomiplan 2024 -2027 for kontrollutvalget
- 4 Vedlegg 4 Forslag til budsjett 2024 med økonomiplan 2024 -2027 for kontrollutvalget protokoll
- 5 Vedlegg 5 Forslag til budsjett 2024 med økonomiplan 2024-2027 for kontrollutvalget spesifisering av budsjett
- 6 Vedlegg 6 Protokoll representantskapet Gauldal Brann og Redning
- 7 Vedlegg 7 Budsjett 2024 økonomiplan 2024-2027 Gauldal Brann og Redning
- 8 Vedlegg 8 Fritak eiendomsskatt
- 9 Søknad økt fast støtte fra 2024 Gamle Hovin
- 10 Søknad økt fast støtte Prestegårdslåna fra 2024

Andre dokumenter som ikke er vedlagt saken: